

← **نقد کتاب** | **رامین جهان‌پور**

نگاهی به رمان «پری نخلستان»

بابانی که می‌توانست زیاتر باشد

در تعریف «ادبیات فانتزی» این‌گونه آمده است که **وِاَنر فانتزِزی**، تخیلی‌ترین گونه داستانی است. در این سبک نویسندگان با گذر از جهان واقعی و نقض قوانین و چارچوب‌های جاری و دست و پا گیر آن، جهانی ثانوی یا قواعد نو خلق می‌کنند؛ جهانی که ملو از ایشیا، حیوانات و موجودات خارق العاده است. در داستان‌های فانتزی که بیشتر مخاطبانش کودکان و نوجوانان هستند انسان‌ها زبان برخی از ایشیا وحیوانات و پرندگان را می‌شناسند و همیشه دوستی عمیقی بین انسان ها و دیگر موجودات فضایی یا جانوران به وجود می‌آید.

در کشور ما اسامایان‌های منتشرشده تألیفی معاصر از نویسندگان وطنی بیشتر به سبک رئال یا همان واقع‌گرا دارد و نویسندگان ما کمتر سراغ تألیفات علمی تخیلی رفته‌اند. هر چند در زمینه ترجمه کارهای بسیاری از دیرباز در این ژانر در کشور ما منتشر شده است، مثل داستان پینوکیو نوشته «کارلو کلودی» یا داستان‌های فانتزی «تیل گی من» و همچنین بعضی از داستان‌های کلیله و دمنه و جوامع الحکایات خودمان. حسین فتاحی، نویسنده پیشکوت ادبیات کودک و نوجوان در رمان «پری نخلستان» که برای کودکان نگاشته است با نگاهی به وقایع جنگ تحمیلی، سراغ پیرنگی تخیلی رفته است؛ سبکی که کمتر در کارنامه ادبی‌اش به چشم می‌خورد. در داستان «پری نخلستان» پسرکی خرمشهری به نام صالح که همه او را به زبان بومی «صالی» صدا می‌زنند پس از آشنا شدن با یک موجود جادویی به نام‌پری نخلستان که همه داستانش را شنیده‌اند به کمک رزمندگان در جنگ با عراقی‌ها می‌رود که شهر خرمشهر را به تصرف خود در آورده‌اند. صالی با همراهی دوستش بهنام و چند تن دیگر برای کمک کردن به جاسم برادر صالی که به عنوان رزمنده در شلمچه می‌جنگد، تلاش‌های زیادی می‌کنند و گاهی هم در دسرهایی برایشان به وجود می‌آید که پری نخلستان با کمکشان می‌آید. البته در کنار پری نخلستان که دارای قدرت ماورایی و جادویی است، یک کیبوتر و یک کلاغ و یک گنجشک مهربان هم دوست صالی به‌نام هستند و حتی در اولین روز حمله عراقی‌ها به یک خانه، این پرنده‌ها به صالی و بهنام کمک می‌کنند تا نوزاد سه ماهه‌ای را از زیر آوار بمباران نجات بدهند.

هر چند نویسنده کتاب قلم خود را در این سبک محک زده است اما باید بدینم آیا تمام قواعد داستان‌های فانتزی را که رگه‌هایی هم از واقعیت و منطق داستانی در آن هست رعایت کرده است یا نه؟

یکی از ایراداتی که بر داستان وارد است این است که با اینکه شخصیت اول داستان صالی است اما در عمل بیشتر ماجراهای داستان بر محور پری نخلستان می‌چرخد و حتی اسم کتاب هم یادآور این است که شخصیت اول قصه همان موجود فانتزی کتاب است و نه صالی. اما اینجا یک مشکل هست و آن اینکه پری نخلستان در واقع از صفحه ۴۴ داستان وارد کتاب می‌شود اما صالی از اولین صفحه داستان در کتاب وجود دارد. از سؤالات بی پاسخ داستان این است که نویسنده هیچ اطلاعاتی از مادر صالی که هر سال تابستان‌ها به خاطر فرار از گروماده خرمشهر به شیراز می‌رود نیاورده است. همچنین نویسنده در شروع داستان یک اطلاعات اشتباه جغرافیایی هم به مخاطب می‌دهد و آن اینکه می‌گوید خرمشهر جنوبی‌ترین شهر ایران است در صورتی که تا اینجا که در کتاب‌ها آمده است چهارچوبی‌ترین منطقه ایران محسوب می‌شود.

نکنه مهم دیگر فانتزی‌بودن پای داستان است. معمولاً در داستان‌های فانتزی بر خلاف قصه‌های رئال پایان داستان مشخص می‌شود. استفاده از پایانبندی باز در داستان فانتزی قدری زیبایی سطرهای نهایی این رمان را از بین برده است: «از آن به بعد ما نمی‌دانیم که صالی چه کار کرد. آیا توانست پدرموادش را پیدا کند؟ یا اینکه نمی‌دانیم بهنام و ننه سفورا چه کردند و آن بچه شیر خواره را کجا بردند. اما می‌دانیم که پری نخلستان برای همیشه در نخلستان کوت شیخ ماندگار شد و حالا اگر شما هم به خرمشهر بروید و در نخلستان کوت شیخ بگردید و سراغ پری نخلستان را بگیرید، لایه لای نخل‌ها حتماً او را پیدا می‌کنید.»

کتاب «پری نخلستان» که ۱۹۱ صفحه توسط انتشارات قدیانی منتشر شده است.

دیدگاه

روزنامه سیاسی، اجتماعی و فرهنگی صبح ایران
صاحب امتیاز: پیام‌آوران نشر روز
مدیرعامل و مدیرمسئول: عبدالله گنجی
سر‌دبیر: غلامرضا صادقیان
آدرس: تهران، خیابان شهید مطهری
تقاطع میرزای شیرازی، پلاک ۳۸۴
سازمان آگهی‌ها: ۸۸۴۹۸۴۵۰
روابط عمومی: ۸۸۴۹۸۴۴۸.
نمابر: ۶-۸۸۸۴۵۶۳۴۴
توزیع: شرکت نشر گستر امروز ۸۸۸۶۲۱۹۴
چاپ تهران: چاپخانه روزنامه جوان
www.javanonline.ir

| روزنامه جوان | شماره ۶۲۵۴ | یکشنبه ۲۰ تیر ۱۴۰۰ | ۳۰ ذی‌العقده ۱۴۴۲ | اذان ظهر: ۱۳:۱۰ | غروب آفتاب: ۲۰:۲۲ | اذان‌مغرب: ۲۰:۴۲ | نیمه‌شب‌شعرعی: ۰۱:۰۸ | اذان‌صبح‌فردا: ۰۴:۱۴ | طلوع آفتاب‌فردا: ۰۵:۵۸

زخم کاری کارگزاری‌های «ساترا» و سیاسی کاری ارشاد!

محمدرضا عباسیان: چرا این پروسه و فرآیند پروانه ساخت و نمایش را یک نهاد حاکمیتی تأیید نمی‌کند ساخت و تولید با وزارت فرهنگ و ارشاد و نمایش با ساترا، این چه معنی‌ای می‌دهد؟

■ **مصطفی شاه‌کرمی**

پیست اینستاگرامی مهدویان و اعتراض به تمیزی‌های اعمال شده نسبت به سربال «زخم کاری» با واکنش توییتری ساترا مواجه شده است. اگرچه ممکن است بخش‌هایی از اعتراضات مهدویان به دلیل نبود یک و حدت رویه معلوم و روشن در اعمال تمیزی‌ها و رفتارهای سلیقه‌ای افراد و کارگزاری‌های سانسوری که چندین پای‌شان به این عرصه باز شده است منطقی باشد اما آنچه قطعی به نظر می‌رسد اقدام غیرمسئولانه ساترا در برون‌سپاری وظیفه و تعهد قانونی‌اش به کارگزاری‌های بخش خصوصی از یک طرف و نیز گرو و کشتی و ماهی‌گیری از آب گل‌آلود و ارشاد به منظور تسویه حساب با صدا و سیما از سوی دیگر، اقداماتی با تالی فاسد است که باید مراجع اعمال هر چه سریع‌تر نسبت به تعیین تکلیف آنها اقدام کنند.

اظهارات و واکنش‌های پینگ‌پنگی بین ساترا و وزارت فرهنگ و ارشاد بر سر سربال زخم کاری با گلابه‌های مهدویان، کارگردان این سربال ضلع سومی پیدا کرده است. براصد مدعاغی استلال‌های مطرح شده از طرفین هر مخاطب منصفی را به این نتیجه می‌رساند که هم اقدام وزارت فرهنگ و ارشاد در گروه‌کی کردن و مقصر تام و تمام نشان دادن ساترا در مورد سربال زخم کاری غلط است، هم اقدام ساترا در برون‌سپاری و مَحُل تراشی تحت عنوان کارگزاری‌های سانسور در رابطه با مسئولیت قانونی که بر عهده داشته، اقدامی غیرمسئولانه است.

■ **شروع و ادامه ماجرای «زخم کاری»**
تقریبا همه چیز از شکایت پوشکی وزارت فرهنگ و ارشاد و سازمان سینمایی در سازمان تنظیم مقررات رسانه‌های صوت و تصویر فراگیر (ساترا) بابت سربال «زخم کاری» شروع شد. اگرچه وزارت فرهنگ و ارشاد ابتدا همه چیز را تکذیب می‌کرد اما سازمان سینمایی در بیانیه‌های کوتاه و مبهم ضمن تأیید پوشکی شکایت از «زخم کاری» نوشت: «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با توجه به انتشار و بخش آثار تصویری در حوزه نمایش خانگی، ضمن فریاع از مجوزهای صادر شده، در خصوص محصولات فرهنگی فاقد مجوز، مطابق رویه قانونی گزارشی‌به مراجع ذریعط

← **حکمت**

امام علی(ع):

مرد میانه‌رو، تنگدست نشود.

«زبیده تحف العقول»

روزنامه جوان | شماره ۶۲۵۴ | یکشنبه ۲۰ تیر ۱۴۰۰ | ۳۰ ذی‌العقده ۱۴۴۲ | اذان ظهر: ۱۳:۱۰ | غروب آفتاب: ۲۰:۲۲ | اذان‌مغرب: ۲۰:۴۲ | نیمه‌شب‌شعرعی: ۰۱:۰۸ | اذان‌صبح‌فردا: ۰۴:۱۴ | طلوع آفتاب‌فردا: ۰۵:۵۸

← **نما** | **حسین کشکار**

← **شعر**

شب که پارسی‌سرایان دوبیتی به اشتراک گذاشتند

هم تازگی بهار مدیون شماس‌ت هم این دل بی‌قرار مدیون شماس‌ت

■ ■ ■

■ **علیرضا قزوه در این محفل اینگونه**

سرود:

زمین بازیچه بود و نبوده همیشه چشم این گنبد کبوده

کنار رود کارون جون سپردی دو چشم بعد تو زاینده روده

«شب دوبیتی‌ی س‌رایان هندیران» با حضور شاعران، استادان و هنرمندان کشورهای فارسی‌زبان به صورت مجازی در «گروه بین‌المللی هندیران» برگزار شد. در نخست ادبی مجازی با عنوان «شب دوبیتی‌سرایان هندیران» که با استقبال بسیاری از شاعران کشورهای ایران، هند، افغانستان و پاکستان همراه بود، استادان و شاعران به شعرخوانی و ارائه

آثار خود در قالب دوبیتی پرداختند. شاعران حاضر در این همایش میزای، علاوه بر ارائه اشعار خود، پیرامون آثار دوبیتی‌سرایان بزرگ کشور گفت‌وگو کردند و نمونه‌ای از دوبیتی‌های باطاهر، فاخر دعاعا کن برگردم، ای دل، ای دل!

محمدعلی یوسفی چنین سرود:

ای صاحب رایت محمد مهدی

صبر از دل ما دگر سر آمد مهدی

ای منتقم خون اب‌عبدالله

وقت است بیامام سرمد مهدی

■ ■ ■

از بغض گلو‌نوی‌نی می‌آید غم می‌رود و غمی ز بی می‌آید تقویم هم از این همه تکرار برید آن جمعه روز وصل کی می‌آید

■ ■ ■

■ **شعر محمدحسین انصاری نژاد نیز اینگونه بود:**

آدینه، خلاصه‌ای است از آه حسین(ع)

آینه‌های از ادامه راه حسین(ع)

از «دنبه» و «عهد» و «آل یاسین» راهی است بر پنجره ظهور خنوخواه حسین(ع)

■ ■ ■

■ **غلامرضا کافی شعری با عنوان مویه رباب را چنین**

سرود:

الهی غمخ‌دل، مادر نبیند

پدر داغ گل نوبر نبیند

در آغوش پدر جان دادن طفل

مسلمان نشنود کافر نبیند!

■ ■ ■

نگاهت بعد از این جز شب نبیند

وجودت غیر تاب و تب نبیند

گاه سز چندانه فقط نگار نباشد، فرهنگ

امال سز می‌بری از من غمی نیست

ولی جو‌ری ببر زینب نبیند!

یاد مهربان

عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی عنوان کرد

ماهیت باغ کتاب باید خدمت‌محور باشد نه تجارت‌محور

کتابداران بتوانند در باغ کتاب مشغول فعالیت باشند، می‌توانند به کتاب‌های موجود در بخش فروش، نظم تخصصی بدهند و از حالت کلی بودن موضوعات، خارج شود.

اصنافی در ادامه آورده است: دوم اینکه می‌شود بخش مشاوره اطلاعاتی را در باغ کتاب ایجاد کرد و کتابداران بر اساس رفتارهای اطلاعاتی کاربران بتوانند به راهنمایی آنها برای یافتن منابع اطلاعاتی مورد نیازشان بپردازند. سوم، در بخشی که مربوط به بازی‌های فکری کودکان است، کتابدارانی آموزش دیده در را بلد باشند، هم رفتار او را تحلیل کنند، بتوانند به او بیاموزند و کاری کنند کودک با نگرانی فقط ۲۰ دقیقه با هر وسیله بازی کند و چیزی هم یاد بگیرد یا خیر. اصلاً جای جمع‌خوانی و ترویج خواندن به وسیله کتابداران در باغ کتاب بسیار خالی است.

امیدوارم تدبیری اندیشیده‌شود برای حضور کتابداران علاقمند، خلاق و دلسوز در مجموعه فرهنگی باغ کتاب.

← **خبر**

مدیر شبکه افق

به بخش عمومی منتقل شد

سلیم غفوری مدیر شبکه افق که پیش از این در بخش مراقبت‌های ویژه بستری بود به بخش عمومی منتقل شده است. وضعیت جسمانی سلیم غفوری، مدیر شبکه افق از اواخر خردادماه چند وقتی است به دلیل ابتلا به ویروس کرونا در بیمارستان خاتم بستری و در بخش آی‌سی‌یو تحت مراقبت بود، به تدریج رو به بهبودی بوده و به تازگی هم به بخش عمومی منتقل شده است.

وضعیت عمومی مدیر شبکه افق در حال حاضر پایدار و از ایمنی بالاتری برخوردار است.

■ ■ ■

فریدون شهبازیان در بیمارستان بستری شد

حساب اینستاگرام فریدون شهبازیان، آهنگساز و رهبر ارکستر عمومی توسط دختر او شیوا شهبازیان اداره می‌شود، از بستری شدن این هنرمند در بیمارستان خبر داد.

در خبر اعلام شده درباره بستری شدن شهبازیان در بیمارستان درباره علت این امر توضیحی داده نشده است.

ساخت موسیقی سربال‌هایی همچون کلاه پهلوی، بخش چهار جراحی، باغ گیلاس، آوای فاخته، باران عشق، بازگشت به خانه و مصومیت از دست‌رفته در کارنامه هنری این آهنگساز دیده می‌شود.

می‌شود بخش مشاوره اطلاعاتی را در باغ کتاب ایجاد کرد و کتابداران بر اساس رفتارهای اطلاعاتی کاربران بتوانند به راهنمایی آنها برای

یافتن منابع اطلاعاتی مورد نیازشان بپردازند. امیررضا اصنافی، عضو هیئت علمی گروه علوم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه شهید بهشتی با ذکر این مطلب درباره باغ کتاب نوشت: سال‌هاست مشتری باغ کتاب تهران هستم، زمانی که برای جلسات و همایش‌های انجمن کتابداری ایران به کتابخانه ملی می‌رفتم، می‌دیدم با چه جدیتی در حال ساختن

باغ کتاب هستند و حتی خاطرهم هست جلسات هم‌اندیشی هم برای فعالیت‌های آنجا با مشارکت انجمن کتابداری ایران برگزار کردیم. این استاد دانشگاه در ادامه می‌نویسد: هر هفته دختر کوچکم از من می‌خواهد به پیاغ کتاب برویم. فضای فرهنگی، دوست‌داشتنی، باز و آرامش‌بخش و محیط پسر از آموزشی برایش جذاب است. از زمانی که نوزاد بود با کالسکه او را به آنجا می‌بردم، چه برسد که الان چهار سالش شده است ولی واقعیت این است که هر بار باه باغ کتاب می‌گذارم، به‌رغم همه مزیت‌هایی که نام بردم، جای یک چیز را خالی می‌بینم، آن هم جای خالی کتابداران است.

وی در ادامه می‌افزاید: واقعیت این است که در محیط‌های فرهنگی نمی‌توانیم فقط نگاه تجاری داشته باشیم. فرهنگ، کالای تجاری نیست، هر چند می‌تواند درآمدزا باشد. این را برای این مسئله عرض کردم که کتابخانه‌ها و اساساً ماهیت کار کتابداران، خدمت‌محور است و نه تجارت‌محور. وقتی